

Kursplaner för grundutbildning och vidareutbildning i användning av växtskyddsmedel utomhus

Dessa kursplaner avser utbildning av distributörer av växtskyddsmedel

Förordning (2014:425) om bekämpningsmedel reglerar att de som tillhandahåller växtskyddsmedel på marknaden ska ha någon hos sig som har ett giltigt utbildningsbevis. Det får man efter att man har deltagit i en utbildning och avlagt ett kunskapsprov med godkänt resultat. Utbildningarna som genomförs ska ge kunskaper i de ämnen som framgår av kursplanerna.

Innehåll

1. DEFINITIONER OCH GEMENSAMMA KRAV	4
1.1 Huvudman	4
1.2 Kursledning	4
1.3 Föreläsare	4
1.4 Närvaro	4
1.5 Genomförande	5
1.6 Litteratur	5
1.7 Provfrågor och övningsuppgifter	5
1.8 Språk	5
1.9 Läs- och skrivsvårigheter	5
1.10 Kursavgifter	6
1.11 Kursutvärdering	6
1.12 Fortbildning för huvudmän och kursledningar	6
1.13 Samordning av kurser	6
1.14 Examination och utfärdande av behörighet	6
1.15 Publicering av kurser på Jordbruksverkets webbplats	6
2. UTBILDNING I ANVÄNDNING AV VÄXTSKYDDSMEDEL UTOMHUS	7
2.1 Grundutbildning i användning av växtskyddsmedel utomhus	7
2.1.1. Omfattning	7
2.1.2. Målgrupp	7
2.1.3. Syfte	7
2.1.4. Mål	7
2.1.5. Upplägg	7
2.1.6. Närvaro	8
2.1.7. Prov	8
2.1.8. Obligatoriska frågor	9
2.1.9. Litteratur	9
2.1.10. Övrigt	9
2.3. Vidareutbildning i användning av växtskyddsmedel utomhus	10
2.3.1. Omfattning	10
2.3.2. Målgrupp	10
2.3.3. Syfte	10
2.3.4. Mål	10
2.3.5. Upplägg	10
2.3.6. Prov	11
2.3.7. Obligatoriska frågor	11
2.3.8. Litteratur	11
2.3.9. Övrigt	12

1. Definitioner och gemensamma krav

1.1 Huvudman

Länsstyrelsen i respektive län är huvudman för kurserna.

Länsstyrelsen har ansvar för att det årligen erbjuds kurser, att kursplanen följs samt för att administrationen (ansvaret för att kurser arrangeras, examination och utfärdande av utbildningsbevis) sköts. Länsstyrelsen ska även medverka vid samtliga kurser, t.ex. genom att inleda eller avsluta dem.

Länsstyrelsen kan välja att lägga ut kurserna på andra aktörer. I dessa fall är länsstyrelsen fortfarande huvudman och ansvarig för administrationen.

1.2 Kursledning

Den länsstyrelse eller organisation som genomför utbildningen är kursledning. Kursledaren ska planera upplägget av kurserna, vara ansvarig för bokning av föreläsare och lokaler, förmedla planering av genomförande, upplägg och kursplan till samtliga föreläsare och till länsstyrelsen. Det är lämpligt att kursledningen närvarar under hela kursen. Den som är kursledare ska ha egen aktuell behörighet i att använda växtskyddsmedel.

Det är en rekommendation att länsstyrelsens representant går behörighetskursen i ett annat län än det egna. Detta främst för att undvika eventuella jävsituationer vid examination.

Organisationer, företag och andra aktörer som säljer växtskyddsmedel får inte vara kursledare för en behörighetsutbildning.

1.3 Föreläsare

De personer som anlitas som föreläsare på utbildningarna ska ha kompetens inom det eller de avsnitt som de ska förmedla kunskaper om. Föreläsarna ska ge en opartisk och objektiv framställning.

Kursledningen ska informera föreläsarna om målgruppen, kursplanen och kurshandledningen för kursen.

1.4 Närvaro

Närvaroplikt gäller för samtliga utbildningar. Frånvaro kan i speciella fall tillåtas under grundkursen i användning av växtskyddsmedel, se vidare under avsnitt 2.

Efter överenskommelse med länsstyrelsen kan kursdeltagaren närvara via länk (ljud och bild) från annan länsstyrelse. Detta gäller om möjligheter finns och bara på teoretiska moment.

1.5 Genomförande

Undervisningen ska vara lärarledd, men kan genomföras, via t.ex. videokonferens eller vara av distanskaraktär.

1.6 Litteratur

Vilken litteratur som är obligatorisk framgår under respektive utbildning. Förslag på övrig litteratur och material från Jordbruksverket som kan användas i kursen hittar du på webbplatsen (www.jordbruksverket.se), webbutiken (webbutiken.jordbruksverket.se) och i Sprutboden/Pingpong.

1.7 Provfrågor och övningsuppgifter

Provet sätts samman och rättas av länsstyrelsen. Anknytning ska finnas till praktiska moment såsom hantering och användning av växtskyddsmedel. En fråga får inte förekomma som provfråga om den använts som övningsuppgift under kursen. Kursdeltagarna får under provet ha tillgång till all kurslitteratur, anteckningar, miniräknare och mobil-appar, men kommunikation med andra kursdeltagare får inte ske.

För respektive kurs anges områden som måste ingå i provet samt obligatoriska frågor som måste vara korrekt besvarade oavsett om den totala poängen eller motsvarande för godkännande är uppnådd. För att provet ska kunna godkännas ska minst 70 % av den totala poängen eller motsvarande vara uppnådd.

Om provet sker på distans ska det skrivas vid samma tid som övriga kursdeltagare har sitt prov.

1.8 Språk

Eftersom kursdeltagarna efter kursen själva ska klara av att läsa etikett, säkerhetsdatablad och ”Hjälpredan vid bestämning av anpassade skyddsavstånd” för att kunna rådge sina kunder, är det viktigt att de förstår svenska. Undervisning ska i första hand ske på svenska och provet ska vara författat på svenska.

Provsvaren kan få skrivas på annat språk än svenska efter överenskommelse med länsstyrelsen. Efter överenskommelse med länsstyrelsen kan tolk få närvara under kursen och kursdeltagarna kan få hjälp med att få provfrågorna upplästa på ett annat språk. När tolk medverkar kan kursdeltagare få extra tid för att genomföra provet.

1.9 Läs- och skrivsvårigheter

Med hänsyn till de krav som ställs vid tillhandahållande av växtskyddsmedel måste krav på läs- och räknekunnighet ställas. Kursdeltagare med läs- och skrivsvårigheter måste själva kunna läsa en etikett men kan få hjälp med att förstå provfrågorna och den information som ligger till grund för frågorna. Kursdeltagare kan få extra tid för att genomföra provet. Enstaka frågor som kräver mer skrivande får redovisas muntligt inför huvudman.

För de kursdeltagare som önskar finns kursboken ”Säker bekämpning” som ljudbok. Ljudboken finns att beställa hos Jordbruksverket och skickas till den länsstyrelse som så önskar. Kursdeltagarna får behålla sin ljudbok efter avslutat utbildning.

1.10 Kursavgifter

Länsstyrelsen sätter kursavgiften utifrån de krav som finns på kostnadstäckning.

1.11 Kursutvärdering

För varje kurs bör länsstyrelsen göra en kursutvärdering.

1.12 Fortbildning för huvudmän och kursledningar

Jordbruksverket anordnar fortbildningskurserna *Att använda växtskyddsmedel* varje år. De på länsstyrelserna som ska genomföra examination ska delta minst vart annat år i fortbildningen *Att använda växtskyddsmedel* som Jordbruksverket erbjuder.

Kursledning ska delta i denna fortbildning varje år i möjligaste mån, dock minst vart annat år. Fortbildningen ger inte endast en uppdatering kring frågor rörande kurserna och ny kunskap utan är även en arena där myndigheterna har möjlighet att mötas och diskutera samarbeten och mjuka frågor kring gemensamma ämnen.

1.13 Samordning av kurser

Kursutbudet får samordnas mellan flera länsstyrelser. Respektive länsstyrelse får själv besluta om kurserna ska genomföras i det egna länet eller i samverkan med en eller flera andra länsstyrelser.

1.14 Examination och utfärdande av utbildningsbevis

Examinationen och utfärdande av utbildningsbevis genomförs av den länsstyrelse som haft kursen.

1.15 Publicering av kurser på Jordbruksverkets webbplats

Länsstyrelserna ska rapportera planerade kurser till Jordbruksverket helst före den första december men senast en månad före kursstart eller då kursen annonseras. Jordbruksverket publicerar samtliga kurser som rapporterats in av länsstyrelsen på www.jordbruksverket.se.

2. Utbildning i användning av växtskyddsmedel utomhus

2.1 Grundutbildning i användning av växtskyddsmedel utomhus

2.1.1 Omfattning

Kursen ger behörighet att tillhandahålla växtskyddsmedel.

2.1.2 Målgrupp

Kursen är avsedd för personer som ska tillhandahålla växtskyddsmedel på marknaden.

2.1.3 Syfte

Utbildningen ska bidra till att minska riskerna för människors och djurs hälsa och att resterna i och riskerna för den omgivande miljön minimeras.

2.1.4 Mål

Kursen ska uppfylla kraven i direktiv 2009/128 EG, om hållbar användning av bekämpningsmedel, vilket innebär att:

Kursen ska ge kunskap om växtskyddsmedlens hantering och egenskaper.

Distributören ska ha kunskap för att kunna informera och rådge sina kunder och på så sätt minska riskerna för människors hälsa och påverkan på miljön. I detta ingår att

- Ha kännedom om bedömning av bekämpningsbehovet och ha kunskaper om att kunna genomföra ett för omgivande miljö och arbetsmiljö säkert och effektivt arbete med växtskyddsmedel.
- Ha kunskap om de bestämmelser som finns för hantering och användning av växtskyddsmedel samt vilka risker som finns för hälsa, miljö och livsmedel.
- Ha tillräckliga kunskaper om att kunna utnyttja teknisk utrustning så att bästa ekonomiska utbyte uppnås samtidigt som riskerna för miljön hålls nere.

2.1.5 Upplägg

Kursen omfattar 28 lektionstimmar fördelade på fyra dagar. Minst ett veckoslut bör om möjligt förflyta under kursens gång.

De fyra utbildningsdagarna har ett fast schema och genomförs i möjligaste mån i följande ordning.

- Bestämmelser och miljö
- Teknik med praktiskt moment
- Inriktningsdag som innefattar integrerat växtskydd
- Hälsa och arbetsmiljö samt övningsuppgifter och prov

Fördelen med detta upplägg är bland annat att det:

- Underlättar för att vid behov kunna komplettera och eller slutföra kursen vid ett senare tillfälle
- Underlättar samordning mellan länen
- Underlättar kravställandet vid upphandling av tjänster
- Möjliggör gemensamt utbildningsmaterial mellan länen

En fullständig kursplan med de olika kursmomenten under de fyra dagarna finns på Jordbruksverkets webbplats i deras motsvarande kursplan för grundutbildning av användare av växtskyddsmedel utomhus.

2.1.6 Närvaro

Frånvaro under en kortare period, maximalt fyra timmar, kan tillåtas om särskilda skäl finns och efter medgivande från kursledningen. Kursledningen ska ha diskuterat detta med länsstyrelsen. Kursledningen ska då möjlighet finns hänvisa kursdeltagaren till samma kursmoment vid en annan kurs.

Om inte möjlighet till deltagande på en annan kurs finns och frånvaro har medgivits av kursledningen ska provfrågorna som berör de avsnitt som tagits upp under frånvaron vara korrekt besvarade.

2.1.7. Prov

För generella instruktioner se Provfrågor och övningsuppgifter.

Provet ska innehålla frågor om:

- Etiketter (med delfrågor eller i kryssform)
- Skyddsåtgärder hälsa
- Anpassade skyddsavstånd utifrån givna förutsättningar
- Fasta skyddsavstånd mot skyddsvärda biotoper och vatten
- Kalibreringsmetoder
- Egen teknisk översyn av sprutan
- Val av munstycken utifrån givna förutsättningar
- Hänsynstagande till pollinerande insekter
- Integrerat växtskydd
- Behovsanpassad bekämpning
- Villkor för vissa preparat
- Val av preparat
- Minimum två räkneuppgifter
- Påfyllnings och rengöringsplats

2.1.8 Obligatoriska frågor på provet

- Frågor om fasta och anpassade skyddsavstånd
- Hälften av räkneuppgifterna
- En etikettfråga med delfrågor eller i kryssform
- Val av preparat
- Integrerat växtskydd

2.1.9 Litteratur

Obligatorisk litteratur. Övrig litteratur anpassas till kursupplägg och kursdeltagarnas yrkesinriktning.

- Säker bekämpning, Natur och Kultur, senaste utgåvan
- Bekämpningsrekommendationer – svampar och insekter, SJV, BE 17 (jordbruk)
- Kemisk ogräsbekämpning, SJV, BE 20
- Hjälprea för bestämning av vindanpassat skyddsavstånd vid användning av lantbruksspruta med bom, Säkert växtskydd, artikel nr. 42132
- Hjälprea för bestämning av vindanpassat skyddsavstånd vid användning av fläktspruta i fruktodling, Säkert växtskydd artikel 42149

2.1.10 Övrigt:

Det är viktigt att det finns bra beskrivande bildmaterial till kurserna och att tillgängliga pedagogiska hjälpmedel, t.ex. filmer används i undervisningen. Se mer information i kurshandledningen.

Kursen bör anpassas efter kursdeltagarnas yrkesinriktning.

Kursdeltagarna bör tilldelas hemuppgifter.

2.3 Vidareutbildning i användning av växtskyddsmedel utomhus

Kallelser bör skickas ut till dem vars utbildningsbevis är inne på fjärde eller senast femte året.

2.3.1 Omfattning

Kursen ger fortsatt behörighet att tillhandahålla växtskyddsmedel.

2.3.2 Målgrupp

Kursen är avsedd för personer som ska tillhandahålla växtskyddsmedel på marknaden.

2.3.3 Syfte

Utbildningen ska bidra till att minska riskerna för människors och djurs hälsa och att resterna i och riskerna för den omgivande miljön minimeras.

2.3.4 Mål

Kursen ska uppfylla kraven i direktiv 2009/128 EG, om hållbar användning av bekämpningsmedel, vilket innebär att:

Kursen ska ge kunskap om växtskyddsmedlens hantering och egenskaper.

Distributören ska ha kunskap för att kunna informera och rådge sina kunder och på så sätt minska riskerna för människors hälsa och påverkan på miljön. I detta ingår att

- Ha kännedom om bedömning av bekämpningsbehovet och ha kunskaper om att kunna genomföra ett för omgivande miljö och arbetsmiljö säkert och effektivt arbete med växtskyddsmedel.
- Ha kunskap om de bestämmelser som finns för hantering och användning av växtskyddsmedel samt vilka risker som finns för hälsa, miljö och livsmedel.
- Ha tillräckliga kunskaper om att kunna utnyttja teknisk utrustning så att bästa ekonomiska utbyte uppnås samtidigt som riskerna för miljön hålls nere.

2.3.5 Upplägg

Kursen omfattar 7 lektionstimmar

- Bestämmelser och miljö
- Teknik
- Integrerat växtskydd
- Speciell miljölagstiftning
- Hälsa och arbetsmiljö
- Prov

En fullständig kursplan med de olika kursmomenten finns på Jordbruksverkets webbplats i deras motsvarande kursplan för vidareutbildning av användare av växtskyddsmedel utomhus.

2.3.6 Prov

För generella instruktioner se Provfrågor och övningsuppgifter.

Provet ska innehålla frågor om:

- Etiketter (med delfrågor eller i kryssform)
- Skyddsåtgärder hälsa
- Anpassade skyddsavstånd utifrån givna förutsättningar
- Fasta skyddsavstånd mot skyddsvärda biotoper och vatten
- Kalibreringsmetoder
- Egen teknisk översyn av sprutan,
- Val av munstycken utifrån givna förutsättningar
- Integrerat växtskydd, exempelvis förebyggande åtgärder, behovsanpassning, val av preparat
- Hänsynstagande till pollinerande insekter
- Villkor för vissa preparat
- Minimum två räkneuppgifter
- Påfyllnings och rengöringsplats

2.3.7 Obligatoriska frågor på provet

- Frågor om fasta och anpassade skyddsavstånd
- Hälften av räkneuppgifterna
- En etikettfråga med delfrågor eller i kryssform
- Integrerat växtskydd

2.3.8 Litteratur

Obligatorisk litteratur. Övrig litteratur anpassas till kursupplägg och kursdeltagarnas yrkesinriktning.

- Säker bekämpning, Natur och Kultur, senaste utgåvan
- Hjälprea för bestämning av vindanpassat skyddsavstånd vid användning av lantbruksspruta med bom, Säkert växtskyddet, artikel nr. 42132
- Hjälprea för bestämning av vindanpassat skyddsavstånd vid användning av fläktspruta i fruktodling, Säkert växtskydd artikel 42149

2.3.9 Övrigt

Det är viktigt att det finns bra beskrivande bildmaterial till kurserna och att tillgängliga pedagogiska hjälpmedel, t.ex. filmer används i undervisningen. Se mer information i kurshandledningen.

Kursen bör anpassas efter kursdeltagarnas yrkesinriktning.